

[https://www.alliansfriheten.se/libyenkriget-2011/Libyenkriget 2011](https://www.alliansfriheten.se/libyenkriget-2011/Libyenkriget%202011)

28 juli 2018

Mats Björkenfeldt i <http://www.alliansfriheten.se>

Den franske presidenten Nicolas Sarkozy hade intresse av att störta Libyens diktator Muammar Khaddafi för att öka Frankrikes inflytande i norra Afrika och komma åt Libyens olja. Han lyckades förena sig med Storbritanniens premiärminister David Cameron om detta. De sökte USA:s stöd för projektet och gjorde klart för president Obama att de skulle fullfölja uppdraget även utan USA:s stöd. Obama föll till föga då det annars ”would do grave damage to American leadership” (Obamas säkerhetsrådgivare Derek Chollet, *The Long Game*, PublicAffairs 2016). I samma bok framgår att Obama kom att ångra sig.

Den 19 mars 2011 genomförde således Frankrike ett flyganfall mot en libysk militärkonvoj på väg mot Benghazi i Libyen. Detta var början på vad senare skulle komma att kallas *Operation Unified Protector* under Nato-befäl. Flera stater (USA, Storbritannien, Belgien, Kanada, Danmark, Italien, Nederländerna, Norge, Spanien, Qatar, liksom Förenade Arabemiraten, alltså endast 8 av 29 Nato-stater) medverkade i den militära interventionen, som kom att vara under sju månader och avslutades officiellt den 31 oktober 2011, efter det att Khadaffis regim hade fallit. Enligt Nato hade man genomfört 26 000 bombanfall, vilka oskadliggjort mer än 6 000 mål. Några av Nato-medlemmarna gav även militär support till de libyska rebellerna.

Det officiella syftet med *Operation Unified Protector* var att implementera FN:s säkerhetsråds resolutioner 1970 (som innehöll olika typer av sanktioner samt att en ansökan skulle inges till Internationella brottmålsdomstolen) och 1973 från 2011 (Ryssland, Kina, Tyskland, Indien och Brasilien hade lagt ned sina röster). I den senare resolutionen fördömdes “the gross and systematic violations of human rights” av libyska “authorities”, och man krävde en omedelbar vapenvila samt auktoriserade stater “to take all necessary measures [...] to protect civilians and civilian populated areas under threat of attack”.

Robert M. Gates, USA:s försvarsminister mellan 2006 och 2011, skildrar i sina memoarer *Duty. Memoirs of a Secretary at War* (Alfred A. Knopf, 2014) hur han, vicepresident Joe Biden och ett stort antal av Obamas militära experter var emot en intervention i Libyen; för en intervention var utrikesminister Hillary Clinton, två andra samt presschefen Ben Rhodes, som beskriver händelseförloppet något annorlunda i *The World As It Is* (Random House, 2018). Gates påpekar att Obama uppgav att ”using the military to bring about Qaddafi’s removal would be a mistake”, innan han överlät allt ansvar på Nato (sidan 520). Det uttalandet får en att undra hur beslutsordningen ser ut inom Nato. Senator John McCain var starkt kritisk och ville ”get rid of Qaddafi”, vilket får en vidare att fråga om McCain hade större inflytande över Nato än Obama; för de 26 000 bombanfallen som genomfördes syftade ju just till att oskadliggöra Khadaffis regim. Susan Rice, Obamas säkerhetsrådgivare, “work[ed] a near-miracle at the UN”, noterar Gates. Men det har dock visat sig

att hennes föredragning i rådet vilade på lögner. Hillary Clinton hade kört över presidenten.

Professor Olivier Corten med flera har kritiserat Natos agerande: "Firstly, a shift in the objectives of the intervention can be observed, from the mere protection of civilians in an internal conflict to massive military support of the rebels. Such a shift may have been incompatible with the provisions of the relevant Security Council resolutions. Secondly, reservations may be expressed as regards the modalities of the military intervention. In particular, the active support of the Libyan rebels, who were strongly criticized for violations of international humanitarian law (IHL), could itself be denounced as a possible IHL violation." Corten och andra (*Journal of Conflict and Security Law*, 2013) ifrågasätter lagligheten i Natos militära aktioner för att *dels* få till en regimförändring, *dels* ge support till rebellerna. Uttrycket "necessary measures" i Säkerhetsrådets resolution är inte liktydigt med en "blank cheque; it is limited", påpekar författarna, liksom att "use all necessary measures to overthrow the Gaddafi regime" inte sanktioneras i resolutionen. Dessutom är rebeller ur rättslig synpunkt inte "civilians".

Kina, Ryssland, Sydafrika, Indien och ytterligare sju stater gjorde gällande att Natos agerande inte var lagligt. Belgien, Storbritannien och Norge antydde att Nato gått för långt, samtidigt var Norge (och Danmark) några av de mest aktiva i att fälla bomber över civila. Medlemmarna i Arabförbundet, hade inledningsvis varit positiva till Säkerhetsrådets resolutioner, men kom snabbt att ta avstånd från Natos bombningar.

Fredsforskaren, professor emeritus Ola Tunander har i dagarna kommit ut med boken *Libyakrigen. Bruken av retorikk og bedrag for at ødelegge en stat* (Sirkel Forlag, 2018), en uppföljning och utvidgning av hans bok *Libyenkrigets geopolitik. Humanitär intervention eller kolonialkrig?* (Celanders förlag 2012).

Generalmajor Alf Roar Berg, tidigare chef för norska underrättelsetjänsten, frågar sig i förordet hur bombflyg skulle kunna "beskytte sivilbefolkningen", vilket var det angivna motivet för Säkerhetsrådets resolution. Tilläggas ska att svenska JAS-plan stod för nästan hälften av spaningsuppgifterna som vägledde Natos 26 000 bombanfall.

Tunander redogör för hur den amerikanska regeringen genom organisationen *National Endowment for Democracy (NED)* kom att finansiera den motståndsgrupp som fanns i norra Libyen, *Libyan Islamic Fighting Group (LIFG)*. Denna grupp bestod i stora stycken av al-Qaidakrigare från Bengazi (en stad i norra Libyen med över 600 000 invånare). De relativt flesta al-Qaidakrigarna i Irak kom just från den staden. Så USA finansierade den grupp som tidigare låg bakom 9/11!

Khaddafi hade ett starkt stöd hos bland annat den svarta delen av befolkningen (cirka 1/5), men var hatad i kuststäder som Benghazi. 2011 utförde Khaddafis motståndare en etnisk rensning på rasistisk grund. En ren lynchmobb. Nato struntade fullständigt i detta faktum och fortsatte att bomba. I kapitel 4 klargör Tunander att påståendena i media om att Khaddafi utfört folkmord på sin egen

befolkning var ren lögn. På sidan 41 lyfter han fram den brittiska kommitté som 2016 bekräftade att allt hade varit just *fake news*. ”Men det norske utenriksdepartementet trodde på dette” och så även det svenska. Världsoinionen hade blivit ”fullstendig manipulert”.

I kapitel 5 leder Tunander i bevis att många av dessa falska nyheter kom från Qatar, som driver ett inflytelserikt mediakonglomerat, *Al Jazeera*. Men Qatar levererade även vapen till rebellerna. Qatar är ett litet land med 1,7 miljoner invånare. Bakom Qatar stod USA som kom att använda landet som en bulvan.

Det är viktigt att notera att Nato, med sina 29 medlemsstater, kom att utnyttjas enkom för att tillgodose amerikanska, franska och brittiska intressen. Kapitel 7 och 8 i boken är här mycket avslöjande. I grunden handlade det om Libyens oljetillgångar, som är de största i Afrika. I ett hemligt avtal var Frankrike lovat 35 procent av den libyska oljeexporten. Men det var även fråga om inflytande, eller geopolitik, ett favoritorde i boken. Men det ska sägas att det är svårt att följa alla trådar i Tunanders redogörelse.

Natos fiasko i Libyen utnyttjades av Ryssland och Kina, när frågan om en intervention i Syrien kom upp i Säkerhetsrådet. Den ryske utrikesministern Lavrov klargjorde: ”vi vil aldri tillate Sikkerhetsrådet å godkjenne noe som ligner på det som skjedde i Libya” (sidan 112). Samma tongångar hördes från Kina.

Julian Assange i Wikileaks sammanfattade 2016: ”Den absolutt katastrofala intervensjonen i Libya, ødeleggelsen av Gaddafiregjeringen, som førte til at ISIS har okkupert store deler av landet, med våpenstrømmer som går over til Syria, drevet av Hillary Clinton, til jihadister inne i Syria, inkludert ISIS, alt dette finns i disse e-postene. Det finnes mer en 1 700 e-poster, bara om Libya alene, i Hillary Clintons samling som vi har gitt ut.”

Tunanders bok får en att önska att de svenska politiker, vilka ställde nämnda JAS-plan till Natos förfogande, för att möjliggöra 26 000 bombanfall, med den omöjliga uppgiften att ”beskytte sivilbefolkningen”, avkrävs en förklaring. Enligt statsminister Fredrik Reinfeldt skulle de svenska planen bara användas till att upprätthålla flygförbudszone över Libyen och alltså inte delta i stridsinsatser på marken. Men Säkerhetsrådets beslut om ett sådant flygförbud vilade på lögnen (som Tunander visar) om att Khaddafi hade bombat tre olika förorter till Tripoli. Denna lögn borde svensk underrättelsetjänst ha upptäckt innan de svenska planen skickades.